Studieheftet 2018

Jordbruksoppgjøret – kom med innspill!

Regionmøter Bodø, Sortland, Mosjøen, Brønnøysund uke 5 2018

Nordland Bondelag

NORGES BONDELAG

Jordbruksoppgjøret 2018
-med nytt Storting

Hvem har flertall?

Det kreves 85 av i alt 169 mandater for å danne flertall

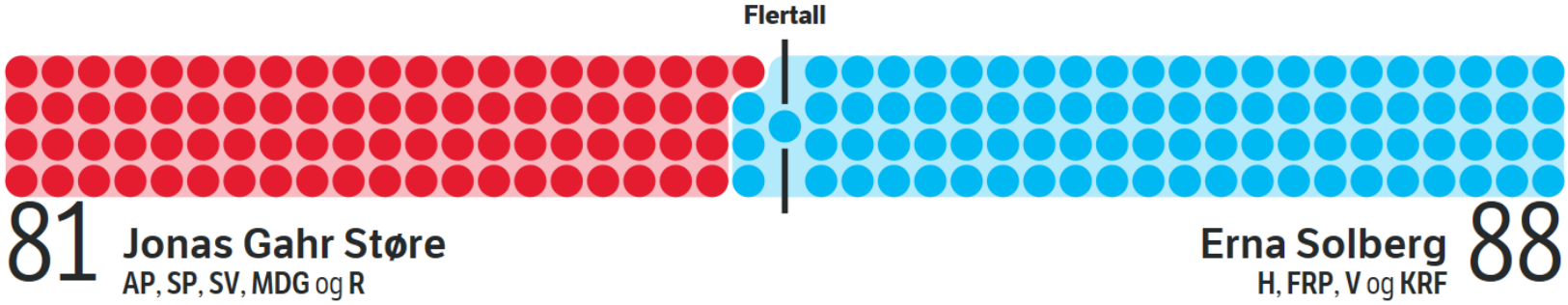

Etter valget er Regjeringen, som består av Høyre, FrP og Venstre avhengig av støtte fra Kristelig Folkeparti eller andre for å få flertall

Inntektsmål

«For å sikre rekruttering, og for å løfte inntekts-mulighetene i næringen, skal inntektsmålet være å redusere inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet. God markedstilpasning og produktivitetsutvikling vil være en forutsetning for inntektsdannelsen.» Fra Stortingets behandling av jordbruksmeldinga

Inntektsmålet i ny Stortingsmelding:

- Betyr inntektsmålet at inntektsgapet skal reduseres prosentvis eller <u>kronemessig?</u>
- Inntektsmålet peker på at god markedstilpasning vil være en forutsetning for inntektsdannelsen. Hvordan skal uutnyttede inntektsmuligheter som følge av overproduksjon trekkes inn i vurderingene??

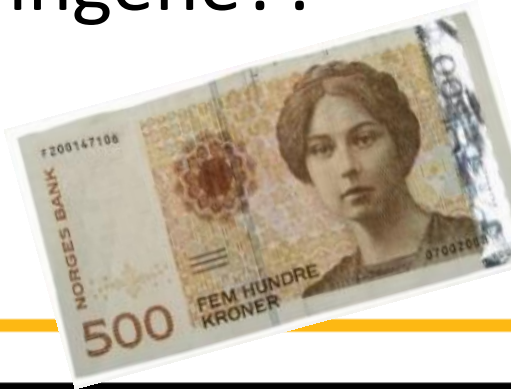

Finansiering av inntektsramma med fire ulike regjeringer i mill kr

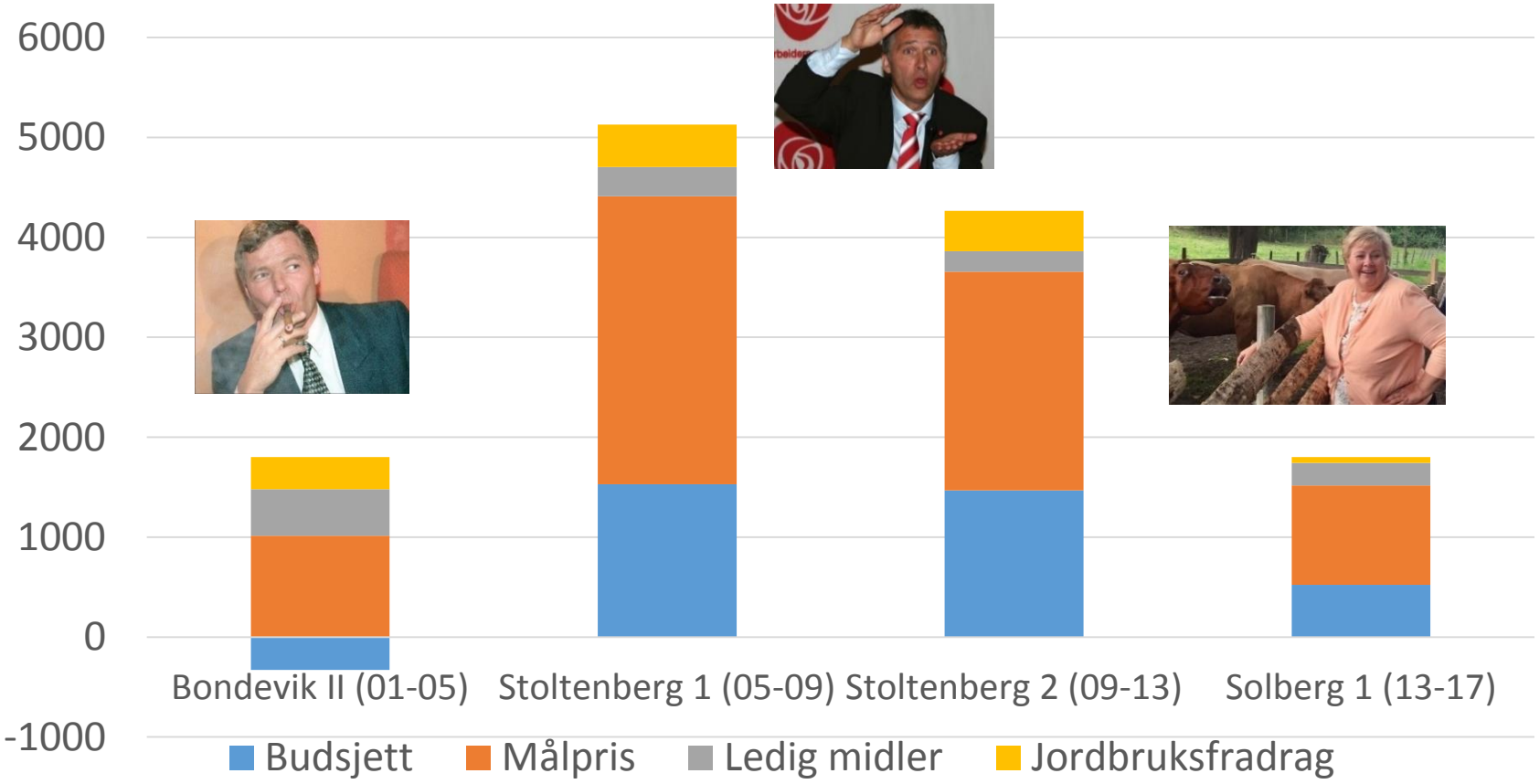

Finansiering av ramma 2018

- Målpris

Vi har målpriser på melk, svinekjøtt, matkorn, potet, 10 grøntprodukter og epler. Verdien av målpris på melk utgjør nær 60 prosent av den totale verdien av målprisene. Svinekjøtt utgjør 25 prosent og resten av målprisproduktene litt over 15 prosent. Hvordan bør målprisene utvikle seg i 2018/2019? I hvor stor grad skal man ta hensyn til overproduksjon?

- Budsjett

Med små økninger i målpris, vil det meste av ramma måtte finansieres over budsjett. Til 2017-oppgjøret krevde vi at 80 prosent av ramma ble finansiert med budsjettmidler (1150 mill. kr). Skal en lande et jordbruksoppgjør som gir grunnlag for minst kronemessig lik inntektsutvikling, må trolig budsjettoverføringene øke mer enn ved siste jordbruksoppgjør.

Inntektsutjevning

Er det noen som skal prioriteres særskilt i årets forhandlinger?

- Områder
- Bruksstørrelser
- Produksjoner

Endring i tilskudd til melkeproduksjon 2013-2017 for noen områder og bruksstørrelser.

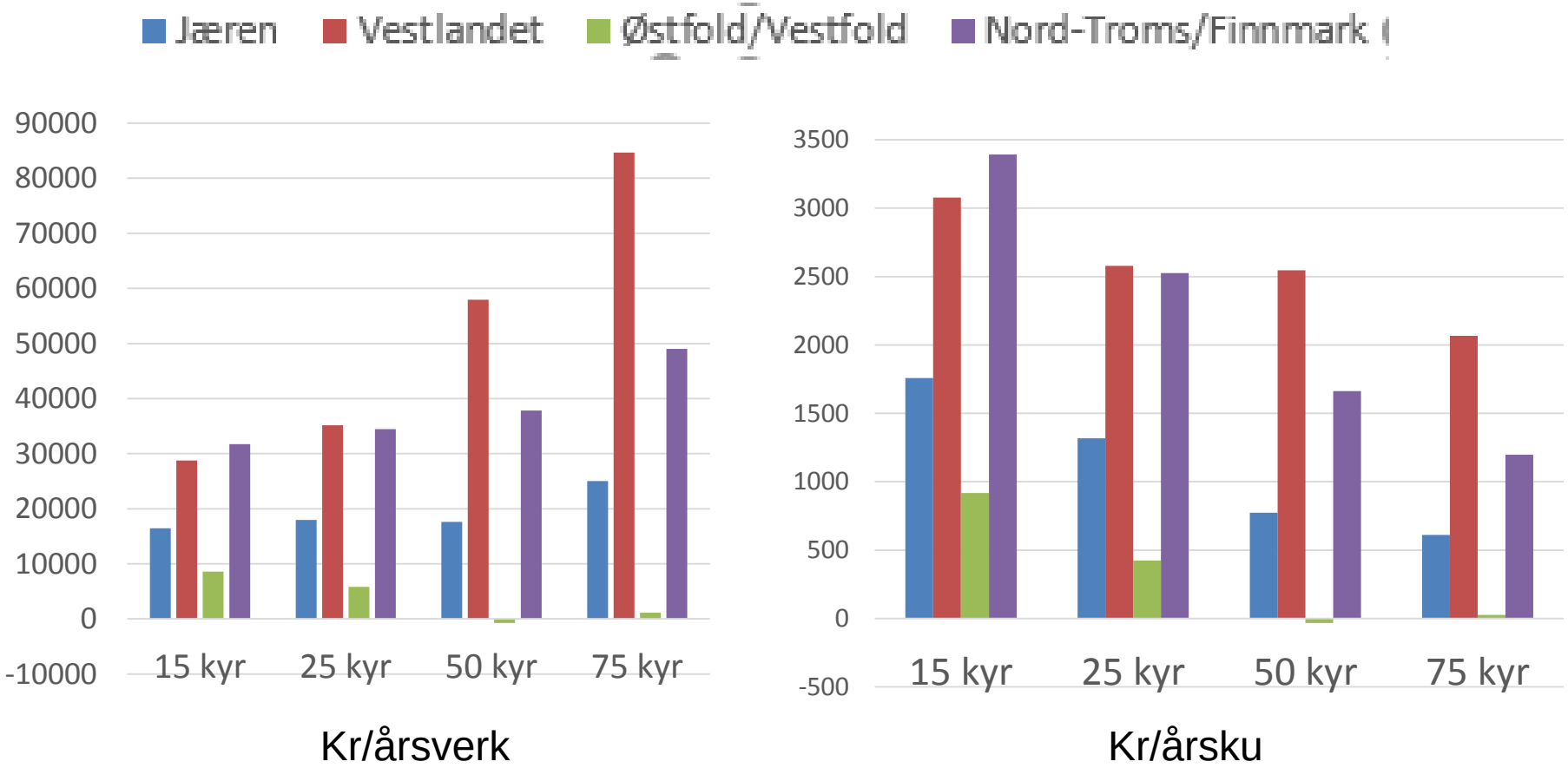

Tak på tilskudd

Årskyr	Tilskudd i dag	Tilskudd. Tak 50 kyr	Endring. Kr/bruk	Endring kr/årsverk
5	254977	255402	425	370
15	464830	466105	1275	797
25	615441	616801	1360	743
50	946146	947506	1360	618
75	1271951	1253811	-18140	-7434
100	1597756	1560116	-37640	-14258

I eksemplet har vi lagt inn:

- tak på husdyrtilskuddet på 50 melkekyr
- Innsparte midler er brukt til å styrke satsen for 1-16 kyr.

Økonomien for bruk med mellom 5 og 50 kyr styrkes med om lag 400 til 800 kr/årsverk, mens et bruk med 100 kyr får svekket økonomien med om lag 14.200 kr/årsverk.

Skal man fortsette å kreve gjeninnføring av tak på tilskudd?

Hvordan tilpasse marked og produksjon?

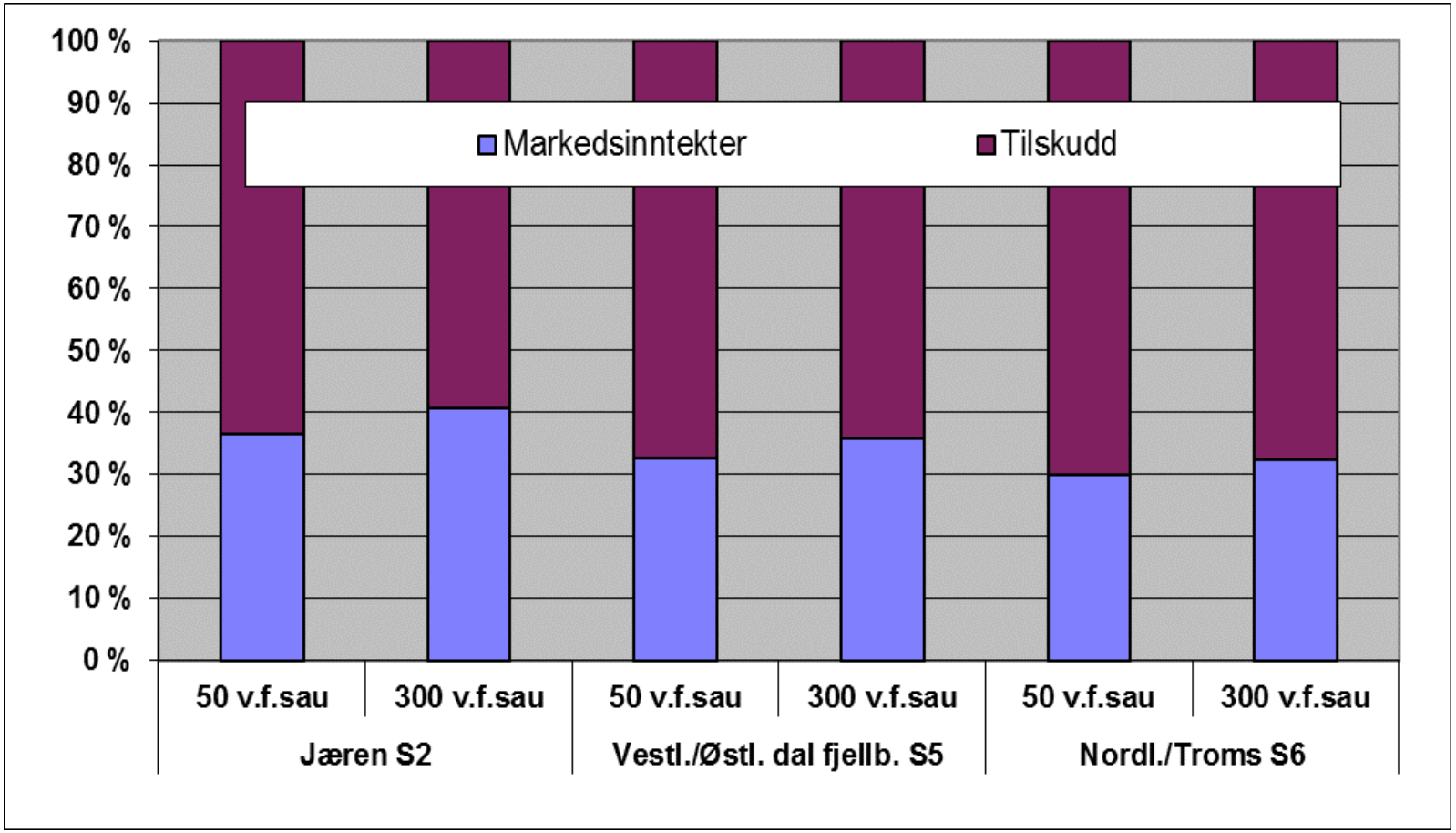

Sau

- Svært krevende markedssituasjon. Prisen pr kg er ca 7,50 kr/kg lavere for lam enn høsten i 2015.
- Det er prognosert salg på 25.600 tonn og et overskudd på 1.200 tonn i 2018

Endring i tilskudd 2013-2017 for et bruk med 100 v.f.sau i arealsone 5, distriktstilskuddsone 3 med ulik avdrått.

	Lav	Middels	Høy
Kg kjøtt/v.f.sau	16	26	36
Kg ull/v.f.sau	4	6	8
Lam/v.f.sau på beite	1	1,5	2
Tilskudd 2013. Kr/bruk	258863	292772	326681
Tilskudd 2017. Kr/bruk	267597	316542	365492
Endring. Kr/bruk	8734	23770	38811

Hvordan tilpasse produksjon og marked?

- Kjøle ned økonomien gjennom fortsatt redusert pris og eventuelt reduserte tilskudd

- Regulere ned produksjonen?
  - Oppfordre til felles dugnad for å redusere produksjonen
  - Innføre produksjonsregulerende tiltak

(f.eks kompensere for reduksjon i søyetallet med omsetningsavgift/ begrense tilskuddene ved utvidelse)

Storfekjøtt- Ammeku

- <u>Prognose 2018</u>

  Underdekning på 8100 tonn storfekjøtt

  Tilsvarer underskudd på 27.000 ammekyr, eller 900 besetninger med 30 kyr

- <u>2017</u>

  Siste året har det kommet 300 flere foretak med ammekyr med snitt på 24 ammekyr/foretak

Pris- og tilskuddsendringer i storfekjøttproduksjon på kjøttfe arealsone 5. Kroner pr årsverk siste 6 jordbruksoppgjør

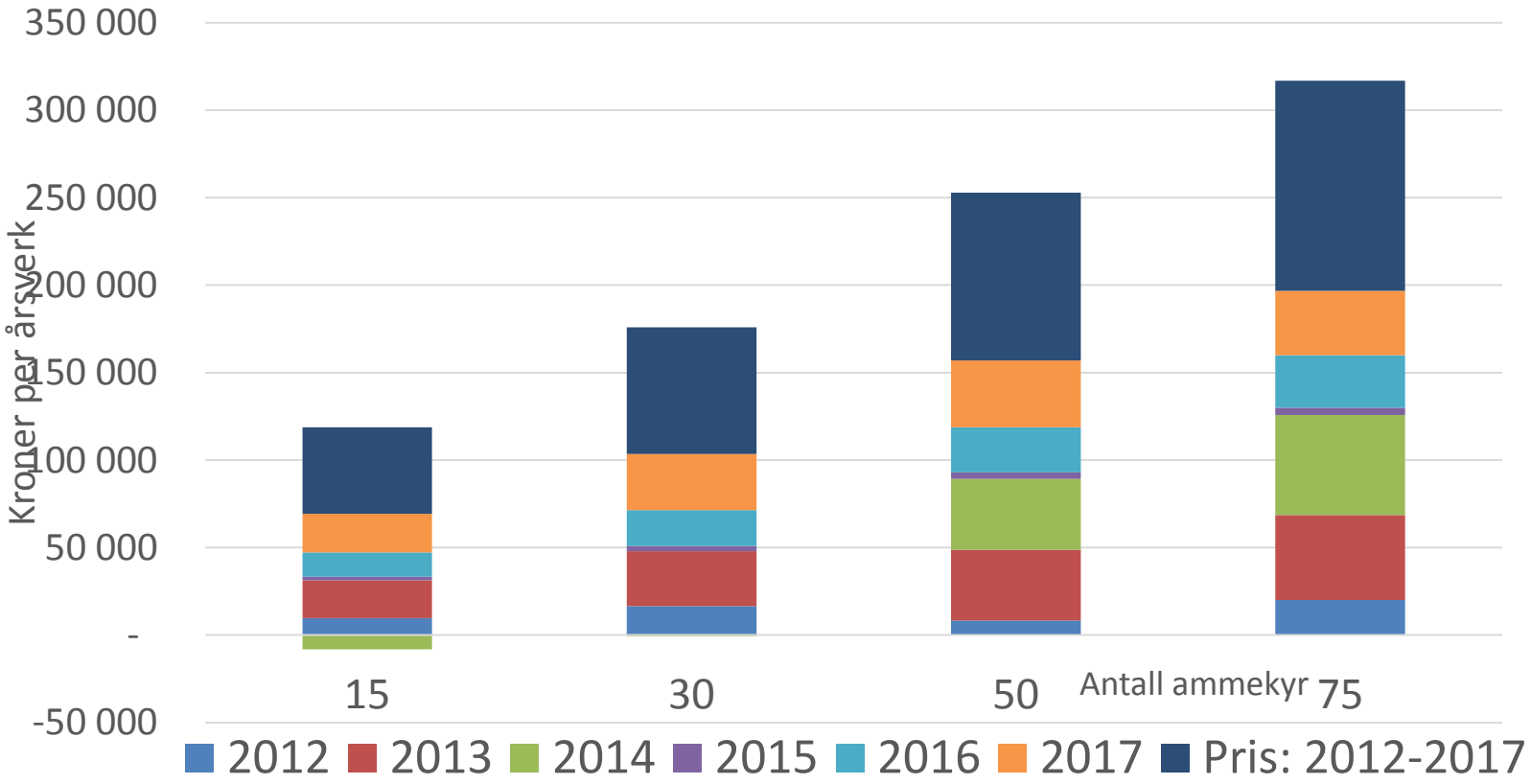

Langtidsprognose storfe

- Forutsatt en årlig vekst på 7000 ammekyr og en reduksjon i melkekyr på 2000 kyr vil man få en økt storfekjøttproduksjon på ca 4500 tonn
- Det gir halvvert underdekning av norsk storfekjøtt innen 2021.
- Usikkerhetsmomentene er:

  Vil forbrukerne etterspørre rødt kjøtt som i dag?

  Utvikling i melkeytelse

  Utvikling i melkevolum etter bortfall av Jarlsbergeksport

Kumelk

Konkurransekraften til norsk melk er et viktig element når man vurderer hvor mye som kan hentes ut i økt målpris.

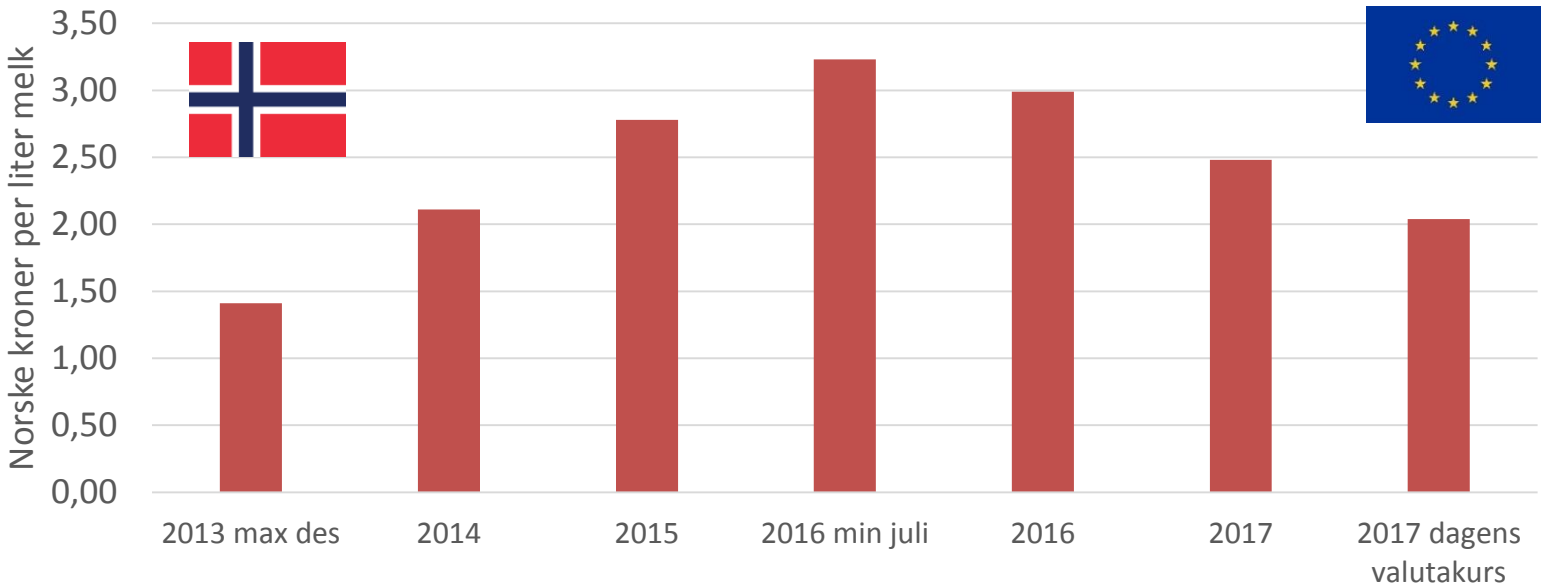

Prisforskjeller produsentpris mellom Norge og EU. NOK per liter melk.

Svin

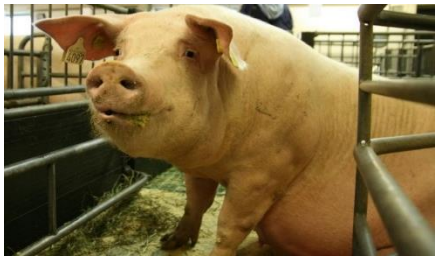

- Effektive markedsordninger er viktig for økonomien i svineholdet.
- Sterk produktivitetsvekst kombinert med lav forbruksvekst gir overproduksjon.
- I 2020 faller muligheten for reguleringseksport bort.
- Bør man vurdere forsterkning av reguleringstiltakene på svin?

Korn og kraftfôr

Prisnedskrivingstilskudd skal holde råvarekostnaden ned for kraftfôrproduksjonen og et viktig virkemiddel i kanaliseringspolitikken.

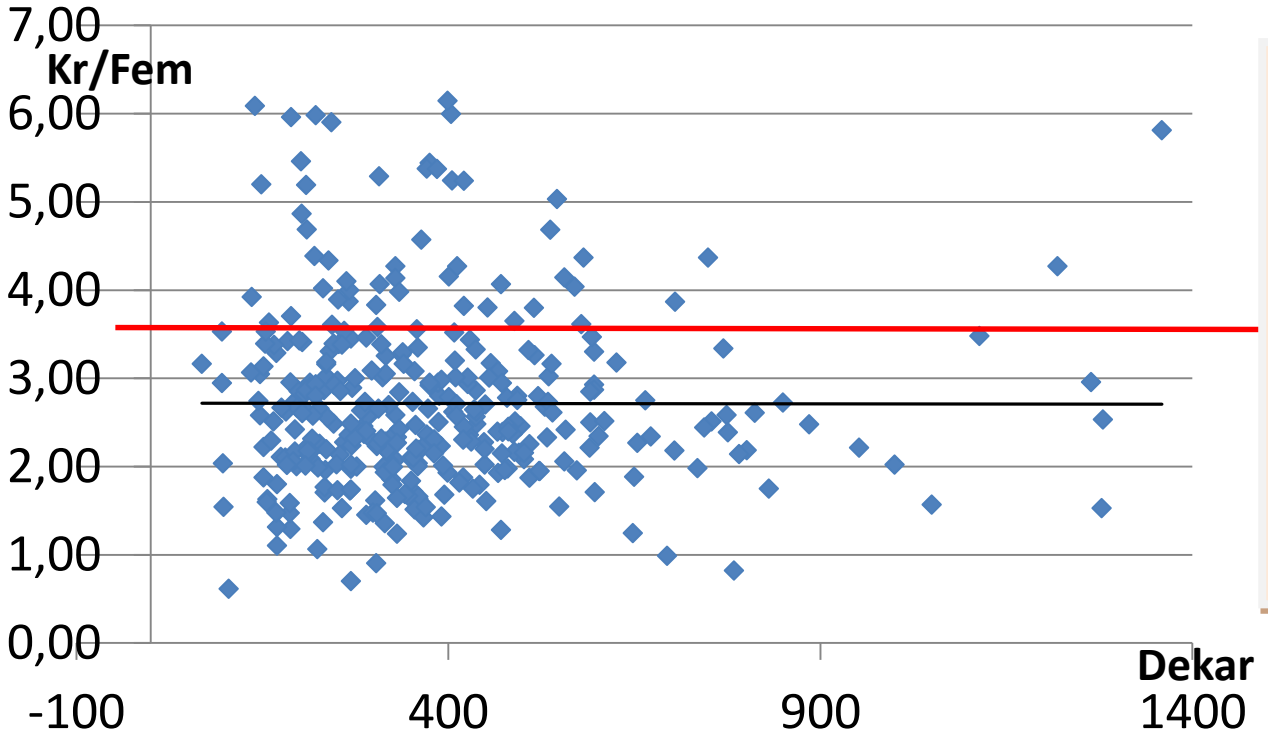

I 2014 hadde 87 prosent av 350 melkebruk i driftsgranskingene lavere netto grovfôrkostnader enn kraftfôrpris.

Store inntektsforskjeller mellom små og store kornbruk

Faktor	Ref bruk 235 daa	Refbruk 870 daa
Avling	403 kg/dekar	413 kg/dekar
Pris	2,55 kr/kg	2,73 kr/kg
Kostnader til avskrivninger	343 kr/ dekar	223 kr/ dekar
Times forbruk pr dekar	2,5 timer	1,7 timer
Vederlag pr time	**55 kr pr time**	**283 kr pr time**

Stor kornbruk ligger ofte i områder med høyt avlingsnivå og bedre forhold for hvetedyrking. Det gir større inntekter. Referansebrukene viser at kostnader til avskriving og arbeidsforbruk pr dekar er betydelig lavere for store kornbruk. Det gir betydelig høyere vederlag

Grønnsaker, frukt og potet

- Produksjonen innenfor grøntsektoren utgjør ca 12 prosent av produksjonsverdien i norsk landbruk.
- Tilskuddsandelen til sektoren utgjør ca 2 prosent.
- Et effektivt marked er følgelig viktig.
- Hvordan øke norskandelen på frukt og grønt?

Økologisk

- Regjeringen skal utarbeid en ny strategi for økologisk jordbruk. Strategien skal bidra til å videreutvikle økologisk forbruk og produksjon.
- Etterspørselen av økologisk frukt, bær og korn er større hva vi produserer. Prosjektet Landbrukets ØKOLØFT vil øke produksjonen av norsk økologisk mat.

Utslipp av klimagasser fra jordbruk i 2015

Utslipp til luft (millioner tonn CO_2-ekvivalenter)

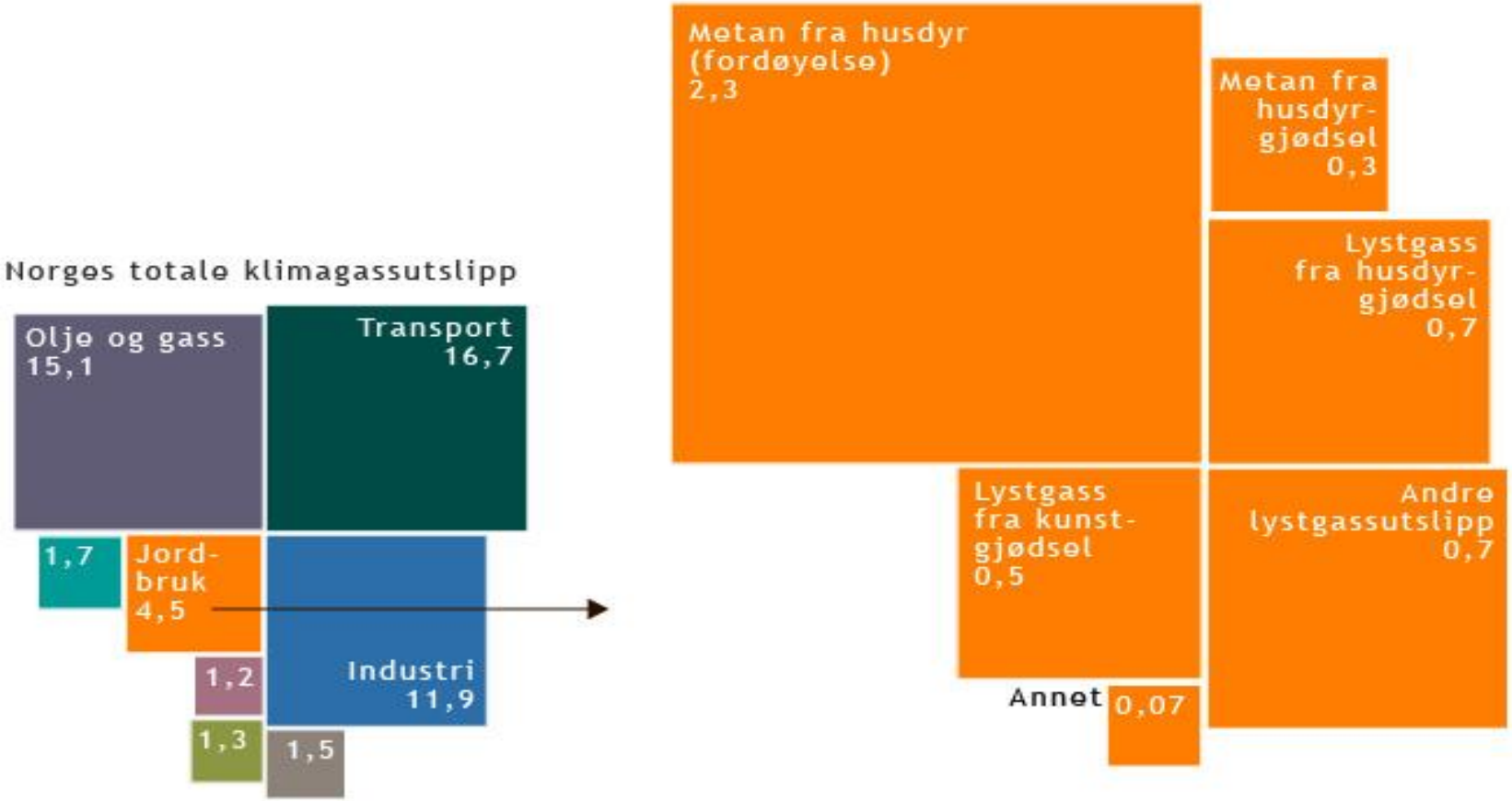

Energiforsyning Bygg Avfall Andre utslipp

Kilde: Miljødirektoratet 2016

Klima

Gjennom Parisavtalen har Norge forpliktet seg til å kutte utslippene med 40% sammenlignet 1990.

EUs klimaregelverk gjelder på tre områder:

- Kvotepliktig sektor (petroleum, industri, i tillegg til noe energi og transport)
- Ikke-kvotepliktig sektor (transport, jordbruk, bygg og avfall)
- Skog og jordforvaltning

Hvordan kuttet skal fordeles mellom transport, jordbruk, bygg og avfall er opp til norske myndigheter.

Klimatiltak på gårdsnivå

Klimarådgivning med utgangspunkt i beregninger for enkeltbruk, vil starte vinteren 2018 med noen piloter i bl.a mjølkeproduksjonen.

Utvikling av beregningsmetoder og rådgivningsverktøy er i full gang. En tar sikte på å ha modeller klar for øvrige produksjoner fra 2019.

Mulig endringer i gjødselvareregelverket

- Det vil bli foreslått endringer i regelverket som omhandler husdyrgjødsel, biorest og slam. Målet er å redusere utslippene til vann og luft og utnytte næringsstoffene best mulig.

- Det ***kan*** følgelig bli endringer i:

  Krav til spredeareal

  Lagerkapasitet

  Spredetidspunkt

Regionalt miljøprogram

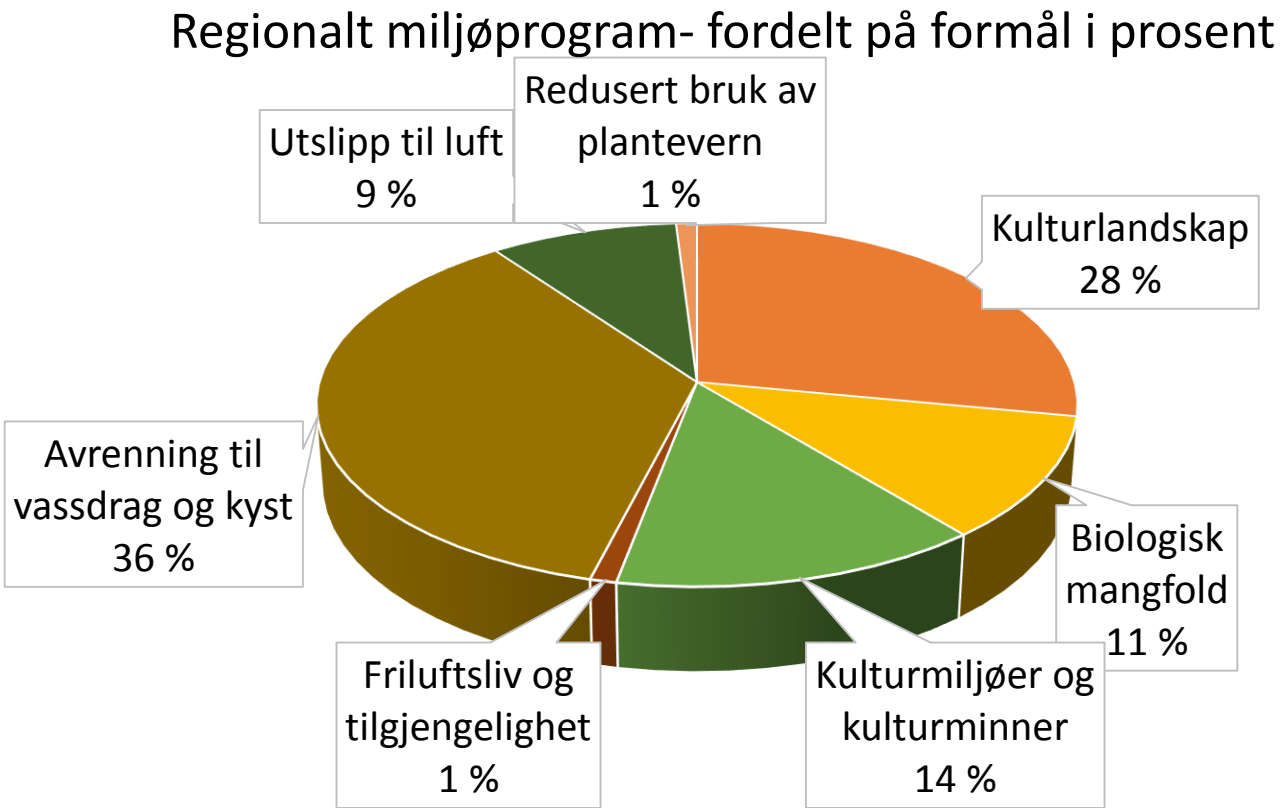

- Hvordan kan miljø og klimainnsatsen i landbruket forbedres?

Dyrevelferd og dyretragedier

NATIONEN

Politiet siktar bonde i Rogaland etter funn av meir enn 100 døde griser

Meir enn 100 døde griser vart funne på garden. No har politiet sikta ein person etter dyrevelferdsloven.

NATIONEN

Mattilsynet fant griser med avbitte haler og store sår på landbruksskole

– Det er svært kritikkverdig at det er slike forhold på en skole der folk skal lære å bli gode bønder, sier Gunn Kristin Osaland i Mattilsynet.

Alle husdyr i Norge skal ha det godt. Slik oppslag skaper dårlig omdømme av norsk landbruk. Hva kan gjøres for å unngå dårlig dyrehold?

Brudd= Aksjoner

Blir det brudd i jordbruksforhandlingene til våren, må lokallaga være klare til å aksjonere.

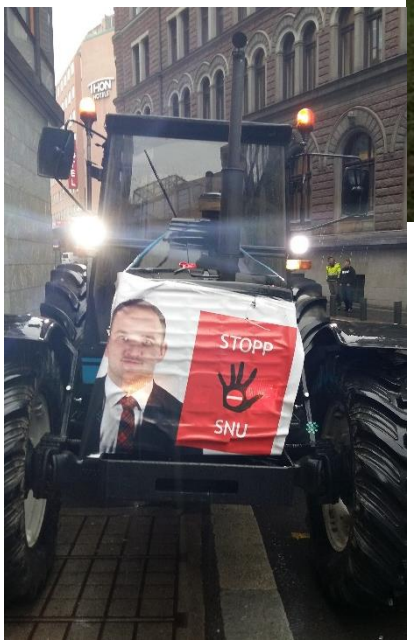

Kom med innspill!

- Forhandlingsutvalget trenger innspill både på temaene i studieheftet og eventuelt andre problemstillinger som lokallaget er oppatt av.
- Vi oppfordrer til å sende innspill fra lokallagene
- Svar via questback (evnt skriftlig innspill til fylket). Lokallagsleder har fått link.
- Oppstår problemer, kan ny link fås av elise.larsen@bondelaget.no
- **Frist for innspill 19. februar! Sendes (gjelder ikke Questback): nordland@bondelaget.no**

Takk for meg!

KJÆR-
LIGHET TIL
NORSK
MAT

www.bondelaget.no